

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz kérésre:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadátol
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 24.

Az államosítás következményei.

Hazánkban egy idő óta szinte rohamosan államosítják a felekezeti, ezek között tehát a katolikus iskolákat is. Az országgyűlési képviselők egy része, továbbá napi sajtó nagyobb része folyton hangoztatja a tömeges államosítás előnyeit. Csodálatos dolog, hogy éppen nemzeti szempontból nem tartom szükségesnek, sőt egyenesen nemzeti veszedelmet látok benne.

Igaz ugyan, hogy a hazánkban főnálló felekezeti iskolák között vannak olyanok is, melyek egynémely tekintetben kifogás alá eshetnek. Így pld. egyik-másik helyen egy osztályban 150—200 gyermek, sőt még ennél is több szorong egy teremben, felszerelése hiányos, s tanítója nem beszéli hazánk nyelvét és így arra tanítványait nem is taníthatja; az iskola főntartója pedig a tanító fizetését oly szűkre szabta, hogy arról bátran el lehet mondani: »Éhenhaláshoz sok, megélhetéshez kevés«. Azonban, hála Istennek, ilyen iskola ma már kevés van; különösen pedig kevés a róm. kath. iskolák között hol ma tanítóság úgy hazafiság, mint tudás tekintetében bátran kiállja a versenyt az állami iskolák becézett tanítóságával. Nálunk tehát az államosításnak helye nincs, s mindenkor föl kell emelni ellene tiltó szavunkat.

Sajnos, hogy úgy van, de sok esetben éppen a tanító az, aki előkészíti a talajt az államosításhoz. Teszi ezt pedig azért, mivel ebben az esetben talán néhány forinttal több fizetést remél.

Mindig elszorul a szívem, mikor olvasom, hogy egy katolikus iskolát államosítottak. A keresztény erkölcsöt, a tiszta, igaz, őszinte hazafiságot egy várnak pusztulását látom benne. Az igaz hit és erkölcs s az igaz hazafiság melegágyait rombolják ezzel össze.

Azt hiszem, fölösleges azt bizonyítani, hogy az igazi keresztény erkölcs alapját rombolja össze az államosítással a hatalom. Ez teljesen világos mindnyájunk előtt; ezt elvitatni nem lehet. Ámde azt is bebizonyítom, hogy hazafias tekintetben is idővel mily kártékonyá válik az iskoláknak a hitfelekezetek kezei közül való kivétele.

Franciaországban 1879-ben kezdődött meg az állami, a felekezeten kívüli iskolák alapítása, ezekből az iskolákból elvből száműzték a hitoktatást. Midőn ezelőtt egy évtizeddel francia földön jártam falun, városban, mindenütt a templomokban tanították a hittant. Oda szorította a vallást az államhatalom. Később azonban ezzel sem elégedtek meg, hanem elvették a vallásos nevelők iskoláit, kiűzték a tanító szervezeteket. Az iskolákba a vallás tanítása helyett behozták az úgynevezett: »Polgári erkölcsöt«, a mely

minden egyébnek, csak erkölcsstannak nem nevezhető.

A rossz törvények hatása ma már teljes valójában jelentkezik a tanítók között és így az iskolákban is. A tanítók és tanítók nagyrésze teljesen a szocializmus karjaiba vetette magát s a társadalmi osztályok jobbjai csak most kezdenek fölcsozni abból a végzetes tévedésükből, hogy megengedték a tömeges államosítást és kiűzték a hazafias buzgó kongregációkat. Csak most kezdik belátni, hogy mily nagy nemzeti veszedelmet rejt magában az, hogy a vallástalan iskolák szocialista tanítói kozmopolita szocialista elveikkel teletömik a fogékony gyermeki szíveket. Az állami iskolák ma már teljesen a szocializmus befolyása alá kerülnek s mellettük, Combes romboló működése óta alig vihet némi kis szerepet a többi iskola. Lassan-lassan elkövetkezik az az időpont, midőn a francia ifjuság a maga nagy tömegében teljesen szocialistává lesz.

A legnagyobb baj pedig Francziára nézve abban rejlik, hogy a francia szocializmus is kozmopolita és nemzetközi, amely nem törődik a hazával.

Ma már a francia parlamentben is szóba került, hogy mikép bánnak el a francia tanítók a haza fogalmával. Megdöbbent a francia képviselők hazafias része, midőn megtudta, hogy a használatban levő és elfogadott francia tankönyvek a hazát és nemzeti hőseket ki-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Levél Erdélyből.

Kedves Szerkesztő Ur!

Van nekünk egy Mózes hitű szomszédunk. A falu esze s egyszersmint szája is. Nincs meglegeedve a társadalommal, a világrénddel s becületes szíve megbotránkozik azon ha látja, hogy fia, ki nem rég nősült, — jobban vonzódik feleségéhez, mint hozzája. Tagja valamennyi alkoholtvédő társulatnak s szemeiből mogoró nagyságu könnyeket hullat, amelyek végig gurulnak deresező szakállán, — a mikor toroköblögetés közben az egész világ — smarn.

Tegnap ilyen állapotban bukácsolt be hozzám a különben háromszoros házi ur.

Mint tanult emberhez fordulok Önhez — ugymond magyarázza meg nekem, honnan van az, hogy bár az Isten mindenkit egyformán teremtetett, az emberek különbözők. Más a tudásuk, a »karakterük« (minden második szava: karakter) a lelkük, — s a jó Isten tudja még mi mindent.

Tisztában voltam a helyzettel, különben Salamon bölcsesége is kevés lett volna a magyarázathoz. »Kitapogattam« — az öregot, hogy hol fáj neki. Ott aztán megkentem egy kissé. Jól esett az öregnek, hálálkodott a tudományos magyarázatért. De aztán engedelmet kért egy kérdésre, a mire nagyon sokan nem tudtak neki megfelelni.

— No csak mondja kedves szomszéd ur.

— De fogadjunk, hogy nem tud megfelelni rá. Akármennyit tanult is, ezt nem tudja. Nem ér a tanulás semmit stb, — morfondirozott tovább az öreg.

Megállj öreg gondoltam magamban, — majd csak a falhoz állítlak én akár milyen legyen is az a kérdés. Unszoltam is az öregot, hogy ne rágódjék annyit a tudományokban, hanem rukkoljon ki a kérdéssel, mert hát a tudomány minden kérdésre meg tud felelni.

Az öreg megcsóválja a fejét, hápog, köhög, köszörüli a torkát. (Gondoltam, hogy most önti majd formába a kérdést) Végre aztán kiböki: — Melyik lett hamarabb, a tyuk-e vagy a tojás?

Hát persze, hogy ezen én is főnماكadtam de hát nem akartam magam kitenni az öreg nagyon is fiatal nyelvén, hogy még ezt sem tudom megmondani, két percnyi gondolkozási időt kértem. Akkor aztán neki vágtam. A fajkiválasztási elmélettel kapcsolatban rettenetesen hosszú lére bocsátva, cicomázva minden czafranggal, s igyekezve érthetlenebbül beszélni megoldottam a kérdést: — tojás lett előbb.

Megháva hallgatta végig az üres fecsegést s még meggyőződés hangján szólt: Nagyon szép volt, igazán szép volt, most már tudom, hogy a tojás lett hamarabb. Értem, értem — hangsúlyozta az öreg eltávozóban.

De aztán meg nem álltam, hogy végül oda ne szóljak az öregnek: érti az ördögöt hiszen én sem értem.

Éppen olyan volna ez a kérdés is: kivel találkoztam én a tegnap a kosályi híres állomáson? Bár egész Nagyvárad ismeri, mégsem találja ki senki. Dési Alféddal, a Somogyi társulatának volt lyrai szerelmésével. Flóberttel kezében mázskálja be a vidéket a dési Dési. A Szamosra jár mindennap halászni. Órák hosszát ül-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,

Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)

TELEFON 520.

angol divatszabó cég

■ Szövetek és belések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — **Női costümök**, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

csinítik, gunyolják s mindenképen arra törekszenek, hogy a hazafias érzést a gyermekek fogékony szívéből kiöljék.

A szocialista állami tanítók vezére Hervé; ő írja a tan- és olvasókönyveket, melyeket az elemi iskolákban használnak. Ezen könyvek mindegyikén meglátszik, hogy írójuk egyedüli célja a hazafias érzés kiölése a gyermeki szívekből. Hervének van egy tanügyi folyóirata is, melyben egyebet sem ír, mint izgat a hazátlan szociálisták mellett. A tanítóknak fű-fát ígér s így ezek majdnem mind mellé állanak. Megtörtént, hogy mikor a francia közoktatásügyi miniszter egy képviselőházban elmondott interpelláció után megdorgálta Hervét, a tanítótestületek egymás után siettek őt dísztagul választani s könyveit klasszikusnak nyilvánították.

A francia hazafiak szinte megdöbbenve szemlélik ezt a hazátlan kozmopolita irányt. A tanítókkal a hatóságok nem bírnak, mivel a szocialista képviselők mindig és mindenütt védelmezik őket, még a megnem engedett ügyekben is.

A jobb hazafiak közül egyik-másik felemeli szavát eme veszedelmes jelenség ellen. Egyike másika vaskos kötetekben mutat rá a nagy veszedelemre. Így René Goblet is, aki 1886-ban miniszterelnöke volt Franciaországnak: «Hazafiság az iskolában», (Patriotisme dans l'école) című művében panaszolja föl, hogy hová jutott a hazafiság Franciaország iskoláiban. Gobletet lelkiismerete is vádolja, mivel ő is egyike ezen állapot előidézőinek, mivel miniszterelnöksége alatt ő volt egyik legnagyobb ellensége a hitvallásos iskoláknak. Alatta az egyház és állam között a konfliktus napirendesen volt. A surlódások oka pedig abban rejlett, hogy szigorúan keresztül hajszolta az 1879-iki törvényt, amelyből kifolyólag sikerült neki a vallást az iskolából eltávolítani. Igen, de akkor még nem gondolta, hogy a vallás után a hazafiság kiküszöbölése fog következni.

Goblet könyvében mélyen fájjalja azt, hogy az iskolák ilyen veszedelmes lejtőre jutottak. Neki, ugymond, az volt a célja, hogy az iskolák hazájukhoz és a köztársasághoz hű generációkat neveljenek s most sajnos tapasztalja, hogy a jelenlegi iskolák a gyomort fölébe helyezik a haza fogalmának.

Könyvében nyíltan kimondja, hogy nemzeti veszedelmet lát az állami iskolákban s kéri a tanítókat, hogy ne állítsa pellengérré a haza ideálját.

Nagy baj továbbá az is Franciaországban, hogy a kormány nem mer föllépni a szocialista tanítók ellen, mivel ezzel a szocialista képviselők haragját vonná magára. Már pedig ha ezek elpártolnak tőle, úgy a parlamentben kisebbségben maradván, kénytelen lenne az annyira féltett hatalmat elveszíteni.

Épen ilyen veszedelmesnek látom én hazánkban is a nagymérvű államosítást. Hazánkban is ennek az egészségtelen, a vallásos iskolák ellen törő tömeges államosításnak a házára nézve épen olyan következményei lehetnek, mint Franciaországban; de még egyébként is. A megyék várai az alkotmánynak, a hitvallásos iskolák autonómiája az igaz nemzeti nevelésnek. Ragaszkodjunk tehát szívesen iskoláinkhoz és ha még nagy áldozatok árán is, igyekezzünk azokat kezeink között tartani; mert addig, míg az elemi iskolák kezeink között vannak, kozmopolita eszmékkel megtömött agyu gyermekek nem hagyják el az iskola falait.

Igyekezzünk ona hatni, hogy az államhatalom ne találjon okot arra, hogy működésünk helyén állami iskolát állítson. Viseljük mindenkor szívünkön a hitvallásos iskolák szent ügyét s hirdessük uton-uffélen, hogy mily nagy veszedelem származhatik a végtelen és telhetetlen államosításból.

Legyen előttünk folyton Franciaország szomorú példája, s hiszem, haza-

fias érzésünk nem fogja engedni, hogy a hazaszeretet és jó erkölcsök hanyatlását elősegítsük.

Szentkereszty Tivadar.

A politikai válság.

Ha igaznak bizonyul az az értesülésünk, melyet az alábbiakban közlünk, akkor rövid időn belül újabb kibontakozási kísérlet várható. Báró Fejérváry Gézához igen közel álló oldalról veszi az esti lap azt a meglepő hírt, hogy a legközelebbi ischli ut összefüggésben van egy új alkotmányos kibontakozási tervvel is.

Az új alkotmányos terv.

Fejérváry teljesen tisztában van helyzetének súlyos voltaival. Minden czáfolat dacára áll az is, hogy a miniszterelnök helyzetét a kabinet egyenetlensége is rontja. Ez az egyenetlenség nem olyan, hogy nyílt viszályokat szülne, de mindenesetre akadály, hogy egységes, erős akciókra lehessen lépni. Már pedig ennek a mostani kormánynak a létezése csak akkor indokolt, ha vagy kiméretlenül belemarkolnak a törvénytelen ségek fegyvertárába vagy pedig tényleg előkészítik a békét, amint ezt a hivatalba lépéskor ígérték.

Fejérváry vállalkozik az erélyre és a békítésre egyaránt és ehhez képest legközelebb a királynak alternatív előterjesztést fog tenni. Az egyik az, hogy minden tétovázás nélkül nyuljanak minden erős rendszabályhoz, mely a hatalom rendelkezésére áll és ilyenformán törjék meg a nemzet ellentállását, illetőleg bőjtöljék ezt ki; mert arra nem lehet számítani, hogy a szövetséges ellenzékkel akár ő, akár más megbízott boldoguljon, ha a király nem adja meg a magyar vezényszót.

A másik az, hogy a király tegyen egy alkotmányos kísérletet — nem a Házzal, hanem az országgal. Ez pedig az volna, hogy a Ház megnyitása előtt bocsássa el a mostani kormányt és nevezzen ki új kormányt valamelyik népszerű, nem parlamentáris férflal az élén. Az új kormány mutatkozzék be a Háza és ott adja elő programját. Ez a program három részre oszlanék.

dögél a Szamos partján. Romeó ur s türelmesen várja, mikor akad a horgára valami. Ugy hallottam, hogy Romeó urnak Juliskája van, a kit oltárhoz vezet.

Désen voltunk egy igen csinos hangversenyen, a melyen jó ismerősünk R. Réthy Laura hajtogatta, csattogtatta nagyterjedelmű hangját. Itt beszélt nekem Dési, hogy milyenek az aradi színi viszonyok. Horvátért, Békefiért s ő érte rajong az egész város. Ő Zilahi egyik legkedvenczebb embere, a mit egy a zsebéből kirántott képes lappal melyet Zilahitól kapott menten be is igazolt. Különbösen mesésen festette le Nagyvárad műpár oló publicumát, művészet iránti rajongását, szépségét, viszonyait úgy, hogy a kik csak hallották kitört belőlük az irigység, hogy miért nem lehetnek Váradon, abban a mesés városban. Csak Somogyival, mint szinigazgatóval nincs megelégedve, különben elismeri róla, hogy tetőtől talpig gentleman ember, a mit egyikünk sem vont kétségbe (levén a váradai viszonyokkal csak ő és én ismerősök.) Szó volt a nagyvárad lapokról, na hát olyan lapok — csaka fővárosban vannak. (Melletünk ült két szerkesztő.) Végül aztán mikor ketten maradtunk oda sugtam neki, hogy bizony mi reklamázsért egy árva figyelmet sem kapunk, a mire ő (félíg értető) ötlettel felelt: »Ki a Körös vizet issza... stb.«

Désről lévén szó eszembe jut, hogy ott — kalap láz van. Hogy ez miféle betegség? Nagyon enyhe lefolyású, a családfejtartók öröme s a női kalap üzletek bánatára, a melyek mind csödbe jutnak. Minden fehér nép 8-80 évig kalapot fon s varr. A férfiak legnagyobb része is női kezek fonta — kedves kalapokat viselnek. A nők? mind saját kezűleg gyártott kalapot hordanak. Egy női kalap belekerül 8 krajczárba, egy férfi kalap talán 6 krajczárba (Biztosan nem tudom, mert nekem még nem fontak. Különbösen a láz engem is elfogott, megtanultam fonni.) Miután azonban már a szobaleányok, szakácsnők és mosogató leányok is szenvednek e lázban, hihető, hogy e különben szeszessios kalapokat csakhamar fölváltja az 5-10 frt-os kalap az üzletek öröme, a családfejtartók bánatára, (a kik mind csödbe jutnak. Szedő.)

Botrányos veszekedés volt nálunk. Bár nem illik elmondanom, de mégis csak elmondom. A politika csinálta a kravalt. Az apám a ki csak per Pista, per Géza beszél a kormányelnökökről, bár a választás alkalmával ellenzékire szavazott, erősen kardoskodik védencei mellett (nem is hiszem, hogy nem kap erre a két hónapra apanázst Szedő gyerek) s a közjogi alapok sárba tiprásával — melyekből buza kél ki, — ötl-hatol a kormány mellett, melyhez a jegyző, (ki 400 frt fizetés emelésben részesült,

de nem lévén a község pénztárában csak 78 fillér, 5 hónap óta nem vehette fel a fizetését) játsza tercet; a segédjegyző Kossuth, Andrassy, Apponyi nevével a világot hódítja meg; (ez a böggő) bátyám nem himez nem hámoz, fölláttatja a quilinokat s apám védenceit Danton sorsára jutatja; (ez cello, mert szépen szól) s hogy s banda teljes legyen egyik jelenlevő már hallja a trombiták, a puskák ropogását, a kardok csattogását, a mihez az istállóban meghorkannak a lovak, a szolga (a konyhában, érti a magyar nyelvet) odaszól a szolgálónak, hogy vegye a konyha kést, míg ő a kaszát köti a nyelére egyenesen, — s alig pár perc múlva lángban állott egész Magyarország. Kibiczek is lévén minden párton, keletkezett olyan csetepaté, a melyből hajba kaptunk volna, ha nincsenek ott a nők, akik édes becézéssel megmentik Magyarországot a bukástól, melyet önön vérünk ontásával okoztunk volna. Hogy a nők itt nem vettek részt a vitában, annak egyszerű oka, hogy a nőemancipációnak esküdt ellenségei. Nyelveikkel hiába nem kardoskodnak — de ha kell némán, megadással sebetek kötözgetnek.

Ezt a forradalmi zsvajt, a marseilleisét tuharsogta az ég dőreje, melyre aztán megeredt az eső, a mely a felizgult kedélyeket leöntötte. A sáncokban összegyűlt a víz a rézcék nagy öröme. Az egyik csirkénk, mely oda merész-

Az első rész célja volna az országot pénzügyi előnyökkel megnyerni. Ennek a résznek főbb pontjai: a fogyasztási adók átengedése a törvényhatóságoknak, nagy beruházások és a közös államadóságnak előnyös konvertálása magyar járadékokra. A progresszív adó behozatala és a létminimum megállapítása.

A másik rész a gazdasági és belügyi reformokra vonatkoznék. A kormány magát az önálló vámterület hívének vallaná és fix határidőt kötne ki az életbeléptetésre. Egyben előadná terveit az átmeneti időre szóló intézkedések iránt. Jelezné egyszersmind a választói jog kiterjesztése és a választások módjának megváltoztatása iránti tervét és végül megígérné a népnevelésnek nemzeti irányban való erélyes fejlesztését.

A harmadik rész vonatkoznék az osztrák viszonylatokra, illetőleg a közös ügyekre és a hadsereg kérdésére. A kormány előtérbe állítaná a magyar államiság kidomborítását a külügyi képviselőben, biztosítaná Magyarországnak a kvóta szerinti részesedést a szállításokban és precízre kifejténé mindazt, amit katonai téren csúfolhat. A katonai engedelmények körülbelül abból állának, ami Apponyi memorandumában foglaltatott, mikor még a szabadelvű párt tagja volt.

Ha a miniszterelnök ezeket előadta, ez év végéig terjedő indemnitást kér azzal a kötelező kijelentéssel, hogy az indemnitás megadása után azonnal feloszlatja a Házat és az adott program alapján igyekszik magának pártot teremteni.

Ha a király ezt a második tervet elfogadná, Fejérváry ajánlaná, hogy Wekerle Sándor bizassék meg ezen az alapon az új kabinets- és pártalakítással.

Vajon ez csak Fejérváry avagy Fejérváry és Wekerle terve, arról nem beszél. Tény az, hogy Wekerle már harmadnapja Budapesten időzik. Fejérváry szerdán vagy csütörtökön szándékozik Ischlbe menni, Beszélt-e már, vagy szándékozik-e addig Wekerlével érintkezni, azt eddigéle nem sikerült megtudni. Az az egy bizonyos, hogy az ilyenforma kibontakozási kísérlet legalább alkotmányos volna. Aziránt, hogy a szövetség ellenzék erre a célra indemnitást adna, nincsen semmi kétség; de biztos az is, hogy ezen az uton se tudnák kiforgatni a nemzetet a maga igazából és az új választás okvetlen azt eredményezné,

kedett belefut. Így lett forradalomnak halottja egy csirke. (A sebesülésekről nem számolok be, mert a vesékbe nem lehet belátni.) A szolgáló vette a dicső elesettet s vitte temetni. (Óláh leány lévén bár, tudja «János vitéz» csaknem összes ének számait.) A mint temette a martírt, meghatóan énekelte:

«Fekszik a csendes temetőben,
Szemét lezárta a halál.»

Erre a furcsa temetésre s aktuális halotti énekre valamennyien hangos kacajba törtek ki. A leány erre elszégyelte magát s elhallgatott. De aztán, hogy a kutra ment vizért a katasztrófa színhelyén a sánczban fölglyülemlt szennyes víz fölött csak belevágott: Kék tó, tiszta tó . . . add vissza nekem őt . . .

Meghatóbbá tette a jelenetet az a körülmény, hogy az ablakom alatt levő rezgő nyárfa szomorúan hajtotta lombjait a bánatos leány fölé . . .

Sok szives üdvözlötet küld:

Tankréd.

hogy a függetlenségi párt abszolút többségbe jutna.

A kormány tervei.

Fejérváry miniszterelnök nemsokára mégis elutazik Bécsbe, hogy a király jóváhagyását kérje a kormány jövő terveihez. Fejérváry ezen az audencián azt fogja ajánlani, hogy egyelőre ne törődjék a kormány a többi törvényhatóságok határozataival. Fejérváry eredetileg azon az állásponton volt, hogy az összes határozatokat meg kell semmisíteni, de az utolsó minisztertanácsn kollégái rábeszélésére elhatározta, hogy bevárja, mi lesz a vége a fővárossal felidézett konfliktusnak. A miniszterek ugyanis azt tartják, hogy a kormánynak már eredeténél fogva sincs meg az a tekintélye, hogy a tömegesen felmerülhet konfliktusokkal az ország rázkódtatás nélkül megbirkózhathat.

Az ily halasztásnak, véleményük szerint, meg volna az az előnye, hogy a kormány a fővárossal keletkezett konfliktus által szerzett tapasztalatokhoz képest állapíthatna meg további magatartását és másrészt meg volna az az előnye is, hogy azok az erélyes rendszabályok, amelyeket esetleg a főváros tisztviselői ellen alkalmazna, »kijózanítólag« hatnának a többi hatóságok hivatalnokaira, ha rákerülne a sor a többi törvényhatóságok határozatainak megsemmisítésére. Fejérváry báró azonban még most azon az állásponton van, hogy a legkisebb engedékenység is csak ront a helyzeten és drákói szigorral akar eljárni ama fővárosi tisztviselők ellen, akik ellenszegülnek a határozatot megsemmisítő rendeletnek. Ha aztán egyes törvényhatóságok további ellentállásra hívnák fel a hivatalnokokat, a kormány egyszerűen feloszlatná a törvényhatóságokat, erre azonban ősz előtt nem kerül a sor.

Nem lesz új homo regius.

Ama tapasztalatok után, amelyeket Fejérváry az ellenzék vezérével folytatott legutóbbi tanácskozás alkalmával szerzett, nagyon kérdésessé vált, indít-e Fejérváry újabb békitő tárgyalásokat.

Az udvari körökben észlelhető hangulatból következtetve teljesen kizártnak tartják, hogy a király új homo regiust bizzon meg a koalícióval való tárgyalások céljából. Ha az ellenzék kezdeményezné a tárgyalásokat, báró Fejérváry rendelkezésére fog állani, ő maga azonban, ha a helyzet nem változik, ilyen tárgyalásokat nem szándékozik indítani.

A karlsbadi kura.

Az idézett bécsi lap írja ezt is: Minthogy a passzív rezisztencia leküzdése a miniszterelnöknek Budapesten való jelenlétét kívánatosá teszi, báró Fejérváry alkalmasint lemond karlsbadi utazásának tervéről. Ezt közölte már orvosai is, akik azonban a leghatározottabban kérték, hogy egészségi állapotára való tekintettel néhány heti pihenést ne tagadjon meg magától.

Báró Fejérváry azt válaszolta orvosainak, hogy minden tőle telhetőt el fog követni, nem hiszi azonban, hogy itt hagyhatja Budapestet.

— Ha belehalok is, így szól, de az elvállalt feladatot kötelességtudóan fogom elvégezni.

Andrássy Gyula cikke.

Históriai és közjogi tudásának teljes fegyverzetében folytatta vasárnap fejtegetéseit gróf Andrássy Gyula a «Fejérváry-kormány törvényességéről». Főképp azt bizonyítja, hogy ha az 1848-iki törvényben nem is volna kötelezően előírva a parlamentáris kormányforma, még akkor sem volna szabad a magyar kormánynak a többség akarata ellenére a kormá-

nyon maradni. Érdekes benne az utalása az egyházpolitikára, amelynél szintén Fejérváry és Tisza jártak elől.

A kormány maga beismeri, hogy ethikai vétséget követ el, mert a nemzet bizalma nélkül is megmarad állásában, de egyúttal hangsúlyozza Andrássy, a kormány ez eljárása mélyen sértette a nemzet és király vitális érdekeit. Kimutatja, hogy ezzel a kormánnyal ártott a koronának, mert elismerten példát adott arra, miként szabad erkölcsi kötelességet lábbal tiporni, mert a gyenge kormányzat alatt megfogja a királyi prerogativa és mert egy olyan államjog behozatalán fáradozik, amely megnöveszti a király felelősségét és a pártusákba bevonja a király személyét.

Ha joga van, ugymond, a királynak melőzni a többséget, bárha nincs reménye arra, hogy új többséget teremtsen, ha joga van új többség szerzését meg sem kísértve, egyszerűen egy kisebbségre, vagy éppen minden parlamentáris támogatás nélkül szűkölködő egyénekre bízni a kormányzást: ha ez lehetséges és megengedett dolog; akkor az e joggal való élés elmulasztása részesévé teszi a koronát a többség hibáinak.

Ha már most a királynak is árt tulbuzgó szolgálóinak hamis politikája, nagyon természetes, hogy ez a politika a nemzetnek még több bajt okoz. Királyunk más országoknak is ura. Más országokkal közösen tartjuk fenn azt a nyers erőt, amely védelmünkre szolgál. A kormányzat egy nagyfontosságú ága idegen emberek gondozására lehet bízva. Olyanokra, akik nemcsak nekünk felelősek, hanem Ausztriának is.

Mindez helyesen van így. Mindezt saját érdekünkben fenn akarom tartani. De magam is csak úgy tartom kívánatosnak az 1867-iki kiegyezés megmaradását — és bárki is csak egy lesz rá képes állandóan megvédeni a kiegyezés művét — ha biztosítva vagyunk, hogy a közös ügyek intézésénél befolyást gyakorolhatnak a magyar nemzet többségével szerves összefüggésben álló kormányférfiak. A nemzeti képviselő ellenőrzése nem elégséges érdekeink megvédésére. Magának a kormánynak vite-lénél is rendelkezniük kell megbízható képviselőkkel. Ha a magyar kormány a magyar nemzet támogatása nélkül is kormányozhat: sok millió adót és sok százezer katonát teljesen elvonhatják mindennap gyakorolható befolyásunktól. Eltűrheti-e ezt a nemzet? Önállóságunk elvesztését egyik intézményes biztosítékát.

A miniszterek érzik a felelősség súlyát, de a helyett, hogy távoznának, csak azon vannak, hogy másra tolják az ódiomot. Azt mondják: igaz, hogy megsértették erkölcsi kötelességüket, de ez csak azért történt, mert a koalíció ugyanazt tette. De a koalíció mulasztása igazolja-e a kormány hibáját? Megengedhető-e, hogy a nagy közjogi tényezők lekvitteljék egymás kötelességét — a nemzet és a jogrend rovására?

Tarthatatlan a kormány fölfogása a többség kötelességéről. Ha elfogadnók az általa föllállított elvet, akkor a parlamentárizmus csak arra szolgálna, hogy az uralkodó személyes akaratát, a nemzet izléséhez képest más-más többség hajtsa végre.

Ha megállhat az az elv, hogy a többség tartozik az uralkodó által előírt, a többség meggyőződése szerint káros politika alapján is elfogadni a kormányzást: akkor a követendő politikának megállapítása — teljesen a király joga volna s a nemzetnek csak ahhoz volna szava, hogy ki hajtsa végre az uralkodó akaratát.

A parlamentárizmus a szolgaság elvét emelné dogmává, ha azt követelné a többségtől, hogy ne a saját politikáját kövesse, hanem — ha ellentétben áll is a királyi politikájával — a királyt fogadja el.

Az ilyen parlamentárizmus nem fedezné többé a királyt, mert a kormány olyan politikáért, melyet nem helyesel s amelyet csak kötelességből vállal, nem viselheti a felelősséget.

A forradalmak ellen való biztosító szelep

— a király felelőtlensége — nem tudna megfelelni földadatának.

A többség, melynek politikája ellenkezésbe kerül a koronával, esetleg beláthatja, hogy az ország üdve azt kívánja tőle, hogy módosítsa saját felfogását.

Ez esetben megteheti, hogy lemond egy követelésről, amelynek erőszakolása káros. De csak ebben az esetben. Azonban nem lehet a többség közjogi kötelességévé tenni, hogy ekképpen megváltoztassa nézetét s nevezetesen nem lehet a többség közjogi kötelessége az, hogy olyan politikát képviseljen, amelyet a maga fölfogása szerint károsnak tart.

A politika és a czélszerűség minden olyan esetben, midőn a korona és a parlament fölfogásában ellentét támad, azt követeli, hogy kompromisszum kötéssék. A kompromisszum nem szégyen, nem Kanossza: épp oly kevésbé a király részéről, mint a parlament részéről.

Mi kerestük is a kompromisszumot. De minden kompromisszumot kizár az a hamis elmélet, hogy ellentét esetében föltétlenül a parlamentnek kell engednie. Míg az uralkodó tanácsadói azt mondják ő felségének, hogy a többségnek kötelessége elfogadni a király álláspontját, addig a király nem engedhet, nehogy prerogatíváját kompromittálja — s a kompromisszum csak kölcsönös engékenység alapján jöhet létre.

A múltban a magyar parlament nem ismerte azt a kötelességet, hogy föltétlenül alárendelje magát a korona felfogásának. Ki nem emlékszik az *eyyházpolitika idejére*? Az akkori többség egy olyan követelést állított fel, amelyet addig mindig visszautasított s amelyhez nem kötötte a választóknak tett ígérlet: a követelés keresztülvitelét mégis minden parlamentáris eszközzel szorgalmazta Fejérváry, Tisza — a mozgalom élén álltak. Azt tartják talán, hogy akkor jogtalan téren mozogtak?

Ha az akkori többségnek jogában állott megakadályozni minden olyan kormányalakulást, amely nem hozza az ő új programját: nincs-e hasonló joga a jelenlegi többségnek kitartani olyan politika mellett, amelyért már anyit küzdött és amely megfelel a választóktól kapott mandátumnak is?

Konkluzióm, végzi érdekes fejtegetéseit Andrassy, a következők: A magyar államot csak parlamentáris uton szabad kormányozni. A jelenlegi kormány nem parlamentáris, tehát nem is törvényes kormány. Minden megengedett eszközzel azon kell lennünk, hogy kormányzását lehetetlenné tegyük.

UJDONSÁGOK.

* A vízmű telep villamos üzeme.

Hónapokig tartó élénk és érdekes vita előzte meg Nagy-Várad város törvényhatósági bizottságának azon határozatát, hogy a városi vízműtelep üzemét a mostani gőzüzem helyett villamos erőre alakítja át s az ehez szükséges villamos áramot a városi villamostelep szolgáltatja. Az ehhez szükséges gépberendezésekre tegnap tartották meg az árlejtést, illetve a bizottság felbontotta a beérkezett ajánlatokat. Összesen hét ajánlat érkezett be. Az ajánlattevők egy része vaglyagos ajánlatot tett centrifugal és dugattyu szerkezetre, míg a többiek csak az előbbi rendszerre készült gépekkel pályáztak. A beérkezett pályázatok a következők: 1. Egyesült villamossági r. t. 32000, illetve, 29,000 korona összeggel; 2. Láng L. gépgyára 46.425 kor., illetve 46529 kor.; 3. Röck István gépgyára 48540 kor.; 4. Gancz és társa cég 46650, illetve 46600 és 45050 kor.; 5. Magyar Suckertművek Simien és Halske 30330 kor. illetve 40,000 kor., 6. Schlick vasöntöde 43362 kor., 7. Magyar szivattyu és gépgyár (Walser Ferenc) 45.787 kor., illetve 44624 korona összeggel. Ezek között tehát a legelőnyösebb az Egyesült

villamossági társaság ajánlata. Műszaki szempontból ezután vizsgálja felül az ajánlatokat, a városi mérnöki hivatal.

* Gyászmise XIII. Leó pápáért.

Rórából jelentik: A Sixtus-kápolnában tegnap délelőtt 10 órakor a pápai diplomáciai testület, a máltai rend lovagjai és számos vendég jelenlétében Vanutelli bitoros XIII Leó pápáért gyászmisét mondott. Majd a pápa abszolutiót adott.

* A közutak felülvizsgálata. Pünköszt

Ferencz kir. kerületi felügyelő, a kereskedelmiügyi miniszter megbízásából tegnap vizsgálta meg Nagy-Várad város törvényhatósági utait; a szemlénél a város képviselőjében Kőszeghy József városi főmérnök volt jelen. Bejárták az utakat, amelyeket általában rendben találtak. Megállapították továbbá azokat a munkálatokat, amelyeknek fedezete a közuti-alap 1907-1908. évi költségelőirányzatába felveendő lesz. Ezek között van az Ezredévi-téren a mai fahid helyett építendő vashid költségeinek az évekre eső részlete, továbbá Kálvária-utca külső részének kiburkolási költsége stb.

* Aki nem ismer hazaszeretetet. Hervé

Gusztáv volt franciaországi állami tanár nevét alig ismerték eddig a külföldön, de most alighanem világhírré tesz szert bizarr eszméivel. Hervé ur pár évvel ezelőtt egy francia történelmet írt, amelyben a nemzetköziséget hirdette, a háború ellenségének vallotta magát s a csatákban kitünt nemzeti hősekről becsmérlő hangon írt. Ezért elcsapták tanári állásából, de a szocialista vezetőség maga közé vette s ott jegyzői teendőket végzett. Most már egészen szabadon kezdett működni Hervé ur, egymásután több röpiratot bocsátott ki, amelyekben többek között a következő elveket hirdette: »A zászló? Azt a szemétdombra kell dugni.« »A katonák kötelessége tisztjeiket hátulról lelőni.« »Eg olyan szívesen volnék német, mint francia, sőt szívesebben lennék német, mint francia.« A szocialistáknak gyakran szemére hányták, hogy miért veszik annyira védelmükbe Hervét. Most is, amikor a francziák hazafias érzése erősen föl van izgatva, kiadott egy új könyvet ezen a czimen: »Az ő hazájuk«. Ebben tulszárnyalja még önmagát is, egyenesen a hazaszeretet ellenségének vallja magát. »Minden haza egyforma« című fejezetében többek között a következőket írja: A francia haza nem jobb, mint a német, olasz angol, ezek sem jobbak, mint a francia, egyik sem érdemi meg, hogy agyonlövessük magunkat érte. Ha csak egy kis eszük és bátorságuk volna a polgároknak, kis ujjukat sem mozgatnák meg, hogy megvédjék, ha erre fölszólítják. »Mit tegyünk a háboruban?« című fejezetében ezeket mondja Hervé ur: »Nem szabad masirozni. De erre már most, békeidőben készülni kell. A szocialista pártunk egy kongresszusán ki kell mondani, hogy nem megy háboruba, bárki a támadó. A háború kihirdetésének napján a szocialistáknak meg kell szökni a katonaságtól.« Ime a kozmopolita nevelés előtétel. A különbség Hervé és követői között csak az, hogy ő nyíltan bevallja veszedelmes törekvéseit, míg mások rejtve dolgoznak hasonló irányban. Isten óvja meg hazánkat ezektől a világboldogító eszméktől, ezért küzdenek a hitvallásos magyar iskolák.

* Érdekes statisztika. Az oroszországi zsidóbevándorlás miatt az Alkotmány cikket írt a múlt héten, amelyben rámutatott ezen újabb zsidó-invázió veszedelmeire s erélyesen tiltakozott a beözönlés ellen. Vázzsonyi ezt annyira zokon vette, hogy az Alkotmányt a koalíció megsértésével vádolta lapjában. Persze az Alkotmány sem maradt adós a felelettel. Hogy az Alkotmány félelme nem alaptalan, mutatja ez a kis statisztika a zsidó földbirtokosokról és bérlőkről:

•1890 ben Magyarországon 4291 bérlő volt, ezek közül 2697 volt zsidó, akiknek 2745,100

kat. hold birtok volt a kezökben. 1900-ban 4861 volt a bérlők száma s ezek közül 3170 zsidó 3350,740 kat. holdat kezelt. A zsidó bérlők 1.2 millió hektár, mintegy 4000,000 kat. hold buzatermő föld felett rendelkeztek. A nagybirtokosok közül 1890-ben 1898 zsidó 1747,255 kat. hold, 1900-ban 2788 zsidóbirtokos 2619,300 kat. holdat kezelt. A kath. egyháznak 2403,332 kat. holdja volt, zsidókézen 3350.740 kat. hold van, melyből 2619,300 kat. hold saját tulajdont képez, az államé 2786,411 kat. hold, alapítványi 248,000 kat. hold és hitbizományi 2349,970 kat. hold. Így tehát a zsidóknak több birtok van kezükben, mint az államnak, egyháznak és a hitbizományoknak összesen.

* Templomrablás Hosszu-Pályiban.

Telefonon kaptuk a hírt, hogy a szombat és vasárnap közötti éjjelen a hosszu-pályi-i r. kath. templomban vakmerő betörők jártak. Az elvetemült gazemberek az ablakon keresztül hatoltak be a templomba s a Szent Antal perselyt és a péterfillérek perselyét a falról lefeszítették, s mindenestől elvitték. A két perselyben mintegy 25—30 korona összeg lehetett. Szerencse, hogy a betörők nem bántották az értékesebb szent edényeket s így ezek sértetlenek maradtak. Valószínűleg azért nem vitték el ezeket, mivel jól tudták, hogy csak nehezen értékesíthetik s könnyen rajta vesztenek. Imrik Sándor plébános azonnal jelentést tett a vakmerő gaztettéről s az ottani csendőrséggel a legszélesebb körben megindították a nyomozást. A plébános azonnal gondoskodott a templom külön éjjeli őrizetéről. A tetteseknek még nem akadtak nyomára.

* Halál a nemesítés után. A hivatalos lap vasárnapi száma közölte, hogy a király Klimkó István nyugalmazott kuriai bírónak és törvényes utódainak az igazságügy szolgálatában sok éven át kifejtett sikeres munkássága elismerésül a magyar nemességet »Várpálankai« előnévvel adományozta. A kitüntetésnek azonban Klimkó István már nem örvendhetett. Vasárnap, tehát azon a napon, amikor a nemesítés a hivatalos lapban megjelent, a kitüntetett férfit Szt. Mihályon, ahol lakott, hirtelen meghalt. A nemesi oklevelet tehát legfőlebb a kopersórára tehetik.

* Elfogott fegyveres tolvaj. A Körösiné féle mulatóhely előtt nagy riadalmat okozott tegnap éjszaka 2 órakor a 111-es számú egyfogatu bérkocsiban ülő idegen férfi. A fuvardíjat ugyanis nem akarta kifizetni, ellenben forgópisztolyt fogott a bérkocsisra és lelövessel fenyegette őtet, az esetre ha nem viszi tovább. A bérkocsis segélykiáltására elősiető Puskás Tótyer és Sebestyén Gyula rendőrök mindenek előtt lefegyverezték az embert, elszedvén tőle elöltött forgópisztolyt azután pedig a meglehetősen ittas embert bekisérték a rendőrségre. Utközben az érdemes férfi meg is ugrott a rendőrök elől, azonban hosszas hajsza után mégis csak betereték a rendőrségre. Itt Horvát Jenő ácssegédnek mutatta be magát, és hamarosan hétféle lakhelyét is megnevezte N gyváradon. Egyiken sem ismerték azonban, reggelre ellenben Vass Károly rendőrelőőr felismerte, hogy az érdemes férfi tulajdonképen Nagy József többször büntetett notórius vidéki tolvaj, aki legutóbb megvasalt állapotban a csendőrök kezei közül szökött meg és akit épen ezért élénk érdeklődéssel is keres a püspöki-i csendőrőrs. Beismerő vallomása után tegnap átadták a csendőrségnek.

* Éva almája. A mi városunknak is megjött az első kánikulai »eseménye«, még pedig dus természetes tragikomikumba burkolva. Nem kevesebb történt tegnap a pecepartti Kert-utczában, mint megismétlődött kissé modern színezetben az a paradicsomi jelenet, hogy Évától, a cselszövőtől egy délezzel legény az almáját kérte el. A mi lokális Évánk azonban okosabb volt ősanánkánál, mert nem adta oda szíve lovagjának — most az egy-

szert nem Adámnak, hanem *Poti Sándor* kocsisnak, — az almáját. De *Poti Sándor* nem egy könnyen nyú odott bele *Évájának* tagadó válaszába; férfiúi jogait érvényesíteni akarván, a legnagyobb szigorral lépett fel oldalbordájával szemben. A megtámadott *Éva* a (paradiesom) *Kert-(utezá)-ra* vigyázó — arkangyal — hiányában egy stilizált örző kerúthoz, *Nagy Gábor* városi rendészhez fordult oltalomért, ki meg is védelmezte több társával az üldözött *Évát* és almáját. Másikülönben az érdekes eseményről a következőket jelent a rendőri sajtóiroda: Tegnap délután a *Kert-utezán Poti Sándor* kocsis *Csorba Éva* cseléd leánytól egy almát kért s mert a hölgy megtagadta *Poti* kérését, az fokost emelt a lányra, hogy letísse. A megrémült leány *Nagy Gábor* rendőrnél keresett oltalmat és a rendőr közbe is lépett. *Poti Sándor* haragja aztán a közbelépő rendőrré is fordult és azt is leakarta ütni. Szándékában *Duka János*, *Biró Imre*, *Letye Tivadar* és *Kovács Sándor* barátjai tőlük telhetőleg segítettek volna, azonban *Nagy Imre*, *Boesok Tamás* rendőrtársa segítségével mind az öt ifjut bekisérték a rendőrségre. Mindannyian hűsre kerültek.

* **Elfogott zsebtolvaj.** Tegnap éjjel *Kelemen András* rendőrellenőr elfogta *Krisztucz György* rovottmultu egyént, aki az elsején *Csermőn* tartott országos vásárkor több egyéntől 1656 koronát lopott. A jeles alak kezdetben konokul tagadta, hogy valaha látta volna *Csermőt*, délutánra azonban homályosan emlékezett, hogy aligha nem járt a mostani *csermői* vásáron. Ha így halad, holnapra biztosan átadható lesz a *csermői* csendőrsnek, további nyomozat végett.

* **Emberevők Kinában?** A »Berliner Tagblatt« legújabb száma az alábbi hihetetlen táviratot közli: *Pscheng-Pscheu* vidékén rettenetes éhség pusztít. Sok szegény ember a vég-szükségben a saját gyermekét öli meg, hogy azzal csillapítsa az éhségét.

* **Siketnémák oktatása.** A siketnémák budapesti állami intézetének első osztályaiba a legközelebbi tanévre 30 új növendék fog felvételt. Ezen kívül felvételt nyernek a megfelelő felsőbb osztályokba oly siketnémák is, a kik eddig valamely vidéki intézetben tanultak ugyan, de a kiknek szülői időközben a székesfővárosba, vagy annak környékére költöztek. Végül felvétetnek a felsőbb osztályokba olyan gyermekeik is, a kik népiskolai tanulmányaik közben siketültek meg s a kik az intézetben a beszédnek a sajról való leolvasását tanulják meg és ez uton elemi ismereteiket kiegészítik. Első sorban a Budapesten s az annak környékén levő községekben lakó siketnémák vétetnek ugyan fel, de másodsorban felvételt nyernek az ország bármely helyéről folyamadó olyan siketnémák is, a kik az évi 200 K, eltartási költséget egészben, vagy legalább részben biztosítani képesek. A felvétel a folyamodványok beérkezésének sorrendjében fog eszközöltetni; miért is indokolt, hogy a szülők mielőbb küldjék be kérvényeiket. Pályázati határidő július 25—30. Részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. (Budapest, VIII Mosonyi-utca 8. szám.) Megjegyzetjük, hogy az intézet 8 évfolymu.

* **Lopás.** *Boros Györgynének*, a *Senker-féle* szállóban levő lakásából tegnap reggel 20 koronát loptak el. A nyomozást folyamatba tette a rendőrség.

* **Halálát okozta a tehén.** *Budurásán* történt a következő tragikus eset. *Borijne Anicsa* kint mosott tegnap az udvaron s két éves *Gligor* nevű fia vigan gögicsélt mellette; ott játszadozott az anyja mellett s jókedvűen fogódzott hol az anyja szoknyába, hol a dézsákba ha kis gyenge lába elfáradt. Egy szelid házi tehén jött haza a mezőről s a kis *Gligor* egyik forró vízzel telt dézsába fogódzott s úgy nézte a jámbor állatot. A tehén szokásához híven az udvaron levő dézsákat kezdte szaglászni. És ez volt a kis gyermek halála. Amint a tehén ahoz a dézsához ért, melyben ő fogódzott; a forró víz gőze megcsapta orrát, felkapta fejét, a kis gyermek ijedten hátrált. De már késő volt,

a tehén fellökte a dézsát s a maró, forró víz végig ömlött a kis *Gligor* testén. Sulyos égési sebekkel vitték be a házba, hol rövid kínos szenvedés után meghalt. Az ügyészség gondatlanságból származott emberölés végett indította meg a bűnvádi eljárást az anyja ellen.

* **Elveszett** egy hosszú, fehér szőrű spicz-faj kutya; fülei és farkatöve fekete. Aki *Jelinek Géza* városi alszámvevőnek átszolgáltatja, jutalomban részesül.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel **KARNER GYULA** vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Bodrogi Józsefnek**, Nagyvárad kedvencz komikusának, ki jelenleg a *Lloyd orfeumnak* erőssége, ma, kedden este lesz a jutalomestélye, mely alkalommal teljesen új műsorral mutatkozik be az egész társulat, de különösen *Bodrogi* a jutalmazandó *Belépő-díj 1 korona*. Kezdeté este 9 órakor, a n. é. közönség szíves pártfogásáért esedezik *Bodrogi József*, komikus.

TÁVIRATOK.

A kormány leirata.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) *Kristóffy* belügyminiszter leiratát ma kapta meg *Pest-Pilis-Solt-Kiskun* megye közönsége. A belügyminiszter leiratában tudomására hozza a vármegyének, hogy a törvényhatóság hozott határozatának azt a részét, melyben a katonai behívók kézbesítését és az önkéntesen befizetett adók beszolgáltatását meglagadják, megsemmisíti.

Kristóffy belügyminiszter megsemmisítő leiratát sem a vármegye tisztviselői, sem pedig a törvényhatóság nem fogja tudomásul venni. *Beniczky Lajos* alispán kijelentette, hogy úgy ő, mint a vármegye többi tisztviselői abban az esetben, ha a belügyminiszter felfüggeszti is őket, állásukban fognak maradni, minaddig, míg a megye törvényhatóságának bizalmát bírják. Hogy mit fog a tisztviselők ellentálasásával szemben tenni a kormány, azt senki sem tudja.

Hazafias törvényhatóság.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) *Békésvármegye* törvényhatósága ma délután rendkívüli közgyűlést tartott, melyen nem vették tudomásul a *Fejérváry-kormány* bemutatkozását. A törvényhatóság határozatilag azt is kimondotta, hogy a darabant minisztériummal minden érintkezést megszakít, a katonáknak küldött behívókat nem kézbesíti s az önkéntesen befizetett adókat sem szolgáltatja be a vármegye az állampénztárba.

A vármegye közgyűlése végül *Lukács György* a megye volt főispánja, a mostani kultuszminiszter bucsulevelét vette

tárgyalás alá, mely felett napirendre tértek. *Békés vármegyének* ez utóbbi határozata a fővárosi politikai körökben is nagy szenzációt keltett.

Nyiri lemond a mandátumáról.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) *Bécsből* jelentik megbízható helyről, hogy *Nyiri*, a volt honvédelmi miniszter nem fogja bevárni a kuria döntését mandátuma ügyében, hanem már a legközelebbi napokban le fog mondani képviselői állásáról.

Nyiri azért határoz a el magát erre a lépésre, mert a megejtett vizsgálat eredményéből már is biztosan megállapítható, hogy a legfelsőbb bíróság, ha arra kerül a sor, megfogja semmisíteni a volt honvédelmi miniszter mandátumát, melyhez a tábornok ur nem a legbecsületesebb uton jutott.

Bánffy terve.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) *Lapunk* vasárnapi számában már megemlékeztünk báró *Bánffy Dezsőnek* arról a tervéről, amely szerint meglehetne oldani a magyar válságot.

A »*Pester Loyd*« mai száma megerősíti a *Bánffy* megoldási tervéről közölt hírt, melyhez azt a megjegyzést fűzi, hogy azzal ugy az ellenzék, mint a korona be fogja érni. Hogy ebben a tervzetben a vezényszó kérdéséről is van szó, azt meg senki sem tudja.

A szultán elleni merényletről.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) A bomba, melylyel a szultán elleni merényletet elkövezték, 15 kgm. dinamitot, számos golyót és vasdarabot tartalmazott. 23 embert megölt, 53-at megsebesített, azonkívül 50 lovat széttépett és 30 kocsit elpusztított.

A megsebesültek között van 3 külföldi, köztük egy német és egy olasz asszony. A merénylet valószínűleg bolgár ember volt, mert a török kormány értesült, hogy a bolgár bizottság merényletet tervez ellene.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) A rendőrség megállapította, hogy egy szalmakalapos ember kevéssel a robbanás előtt kosarat tett arra a helyre, a hol a robbanás történt. E házban egy pokolgép volt.

Az az ember, a ki a kosarat letette, elmenekült, vagy eltűnt. *Midőn Calice* báró nagykövet a szultánnak gratulált, a szultán azt felelte:

— Én egy pillanatra sem ves tettem el lélekjelenléteket, de környezetem sokkal okosabban cselekedett volna, ha a helyett, hogy nekem gratulált, a gonosztevőket veszi üldözöbe.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) Egy utazó társaság tagja, a ki szemtanuja volt a szultán elleni merényletnek a következőket mondja:

— Egy óra 20 perczkor a szultán még nem hagyta el a mecsetet, mikor borzasztó robbanást hallottunk. Vastag füst szállt az ég felé, emberi és állati testrészek kerültek a levegőbe.

Ekkor megpillantottuk a szultánt, ki

udvarától környezve kocsijánál állott, felszállt s nyugodtan, hajtotta el előttünk lovait s barátságosan mosolyogva felett üdvözlésünkre. Alighogy elhajtott, látuk, hogy két katona egy török tábornokot hozott, a kinek feje egészen össze volt roncsolva.

Bukarest, július 24. (Salát tud. távirata) Londonból jelentik, hogy ott ma az örmény forradalmi bizottság egyik tagja egy ujságíró előtt azt a kijelentést tette, hogy a szultán ellen a napokban elkövetett merényletben az örményeknek semmi része sincsen, de nem tagadja azt, hogy a forradalmi bizottság nem szándékoszik a szultánt megölni. Arra a kérdésre, hogy mikor követnek el újabb merényletet a szultán ellen, a forradalmárok vezetője azt felelte, hogy nem fog egy év eltelni, elfogják pusztítani a szultánt.

Fejérváry a szultánhoz.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy a magyar miniszterium egyik titkára ma felkereste az ottani török nagykövetet a ki előtt Fejérváry gratulációját tolmácsolta a szultánnak, abból az alkalomból, hogy oly szerencsésen megmenekedett a merénylő gyilkos bombájának hatásától.

Tisztelgés Vörös Lászlónál.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) A kereskedelemügyi miniszterium tisztikara ma délelőtt *Szterényi József* államtitkár vezetésével *Vörös László* miniszternél tisztelgett, abból az alkalomból, hogy a miniszter a tisztviselők nagyrészét előléptette.

Szterényi József üdvözlő beszédében megköszönte a miniszternek a hivatali karhoz való jóindulatot s egyuttal biztosította őt arról, hogy a tisztviselők a legnagyobb buzgalommal fogják támogatni működésében.

Vörös László megköszönve a tisztelgést, azt válaszolta, hogy hálás lesz a tisztviselők támogatásáért, melyre soha sem volt miniszternek nagyobb szüksége, mint most.

A szerb választások.

Belgrád, július 24. A választások eredményeiről eddig a következő hírek érkeztek: A városokban megválasztottak 9 függetlenségeit, 3 mérsékelt radikális, 1 szociálistát és 1 nacionalistát. 7 pótválasztás lesz.

Belgrád, július 24. Kragujevácból jelentik, hogy a szociálistáknak a választási termekbe való behatolása a választási aktust rövid időre megzavarta. Rövid időre rá a választást befejezték. Megválasztották a haladópartí *Novakovic Péter*t.

Belgrád, július 24. Az önálló radikálisok 47, a mérsékelt 22, a nacionalisták 7, a szociálisták 2, a haladópartí 2 mandátumot kaptak még 67 kerületben.

Belgrád, július 24. A választások legfontosabb eseménye az, hogy *Pasics* a mérsékelt radikálisok vezére megbukott. Ez a mérsékelt radikálisokra nézve nagy csapás.

Az orosz forradalom.

Moszkva, július 24. A főkormányzó elrendelte, hogy fokozott szigorúsággal tartásuk be az ostromállapot körül szükséges intézkedéseket és hogy azokat a személyeket, kiket avval vádolnak, hogy ellenállást fejtettek ki,

vagy pedig megtámadták a katonaságot vagy rendőrséget, adják át a hadbírósnak.

Moszkva, július 24. A kormányzó kegyetlen rendeletet bocsájtott ki. A rendelet szerint azokat, akik a katonaságnak vagy a rendőröknek ellenszegülnek, haditörvényszék elé állítják.

Ismét vérfürdő.

Budapest, jul. 24. (Saját tud. távirata) Az orosz rémuralom, úgy látszik még most sem elégezte meg a vérontást. Legújabbán Odessza mellett rendezett a csár leghűbb katonasága, a kozákság egy nagyobb vérfürdőt gyönyörűségére mindazoknak, akik nem irtóznak az ember vér szagától. Az odesszamelletti vérfürdőről csak egy szűkszavú távirat érkezett, mely a következőképp szól:

Ma délután a parasztok és a kozákság között véres harc keletkezett, melynek az lett a vége, hogy a kozákok több száz embert legyilkoltak. A parasztok közül százharmincz meghalt és több mint ötszáz súlyosan megsebesült. Hogy mi adatott okot az óriási vérfürdőre, erről nem érkezett jelentés.

A háboru.

A csár és Vilmos császár találkozása.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: a csárnak hirtelen elutazása és a német császárral a finn partokon való találkozása Pétervárott ép oly nagy meglepetést okozott, mint itt Londonban, ahol a német nagykövet még mult szombaton este egész határozottsággal kijelentette, hogy a két uralgó találkozásáról semmit sem tud. Ebből az következik, hogy a találkozást a nagykövetségek és a külügyi hivatalok közvetítése nélkül állapították meg. A csár a Standard értesülése szerint tegnap reggel az Alexandra jachton Péterhőfből Kronstadtba ment s itt délután két órakor az Északi csillag jachtba szállt s a sik tengerre ment. Érdekes, hogy *Lamsdorf* gróf külügyminiszter nem kíséri a csárt, ellenben vele van *öcsce, Alexandrevics* Mihály nagyherceg és udvari hivatalnokok. A Hohenzoller jachton tegnap este a csár tiszteletére ebéd volt, ma pedig *Vilmos* császár a csárnak vendége az Északi csillagon.

Pétervár, július 24. Az orosz csárt finnországi utazására *Tincze*, német korvettkapitány katonai attasé is kíséri

Pétervár, július 24. A csár azért akart a német császárral találkozni, hogy kikérje tanácsát. Orosz részről véletlennek mondják a találkozást. Azt állítják, hogy a csár rendes nyári utazása alatt véletlenül találkozott a császárral. Ezzel a gyermekes meggyarazattal akarják a francziák érzékenységét lecsitítani, mert ezek ebben a találkozásban demonstrációt látnak a németek mellett és a francziák ellen.

Witte nem nyilatkozhatik.

Budapest, július 24. Mikor *Witte* Ronviertől visszaérkezett a Vestminster szállóból, egy ujságíró információkat kért tőle.

— Sajnálom, semmit sem mondhatok, felelte *Witte* s ezután mentegette magát, hogy *Loubeth*hez kell mennie, s előbb még reggelizni is akar.

Döntő ütközet előtt.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) A keletázsiai harctérről mostanában nagyon

kevés hír érkezik. Hogy mi ennek az oka azt még sejtetni sem lehet. Sokan arra magyarázzák az elenséges felek tétlenségét, hogy mind a két részről döntő ütközetre készülnek.

Ma Londonba Péterváron keresztül az a hír érkezett, hogy a japánok és az oroszok között legközelebb meg fog történni a döntő ütközet, mely több, mint bizonyos, hogy a japánok győzelmével fog végződni. A japánok a harcstérnek azon a részén, a hol befogják várni az ellenség támadását, óriási hadtestet összpontosítottak. A japánok szárazföldi serege most már ugy számban, mint erőben jóval fölülmulja az oroszokét.

Az orosz udvari körök ettől a döntő csatától várják a háboru további sorsát. Ha Oroszország ebben a csatában esetleg győzedelmeskedni fog a japánok felett, akkor folytatják a háborut.

A háboru folytatása mellett kardoskodó nagyherczegek és tábornokok is csak erre az ütközetre várnak még, hogy válaszanak, a háboru vagy béke között

Witte Párisban.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) *Witte* ma párisi Rotschildház főnökével konferált hosszabb ideig, még pedig arról, hogy Rotschildék mennyi pénzt tudnának Oroszországnak kölcsön adni.

Witte mint hírlík óriási összeget szándékoszik Oroszország részére kieszközölni. A tömegtelen pénzre azért van az oroszoknak szükségük, mert békekötésre számítanak s akkor Oroszország óriási hadisarcot fog fizetni japánok. Az orosz kormány már egyizben tárgyalt a Rotschild czéggel egy nagyobb kölcsön miatt, de akkor Rotschildék nem voltak hajandók üzletet kötni Oroszországgal. Hogy lesz e *Witte* mostani fáradozásának eredménye, azt nem tudják.

Budapest, július 24. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik, hogy *Witte* már találkozott a francia miniszterelnökkel.

Witte egyfogatu bérkocsin hajtattott a francia miniszterelnökhöz.

Alfonz király utja.

San-Sebastian, július 24. *Alfonz* király szeptember 10-ikén hadigyakorlatra megy, majd pedig utrakel Németországba.

Derouléde Bécsben.

Bécs, július 24. *Derouléde* nővérei kíséretében tegnap este ideérkezett.

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvárad
Czipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utca*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kizimunka czipék kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott áron.

KÖZGAZDASÁG.

A kamara közgyűlése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara holnap, szerdán, július hó 26-án d. u. fél 3 órakor teljes ülést tart, a következő tárgyszorozattal: I. Elnöki közlések:

1. Miniszteri rendeletek: a) A kamarák és ipartelügyelők közötti érintkezés. (keresk. min. 86345-905. b) Az ipartestületek felterjesztésének a kamarák útján leendő fejterjesztése. (k. m. 87601-905.) c) A törvényhatóságoknál előforduló keresk. és iparügyekben a kamarák véleményének meghallgatása tárgyában. (k. m. 37603-905. 3. Miniszteri leiratok: a) Ifj. Gáll László szalontai czipész állami támogatása. (k. m. 39981-905.) b) A Közhatalósági nyomtatvány szükségletek decentralizációja (k. m. 41973-905. sz.) c) «Mintalapok» kiadásának beszünetése. (k. m. 42371-905.) d) Házalókereskedés eltiltása egyes helyeken. (k. m. 37348,41906-905.) 3. kamarák átirata. 4. M. k. államvasutak átirata. 5. Bihar-megye átirata. 6. A hermaneczi papirgyár raktárának köszönő levele. 7. A késmárki áll. felső kereskedelmi iskola köszönete. 8. Halál-ozás bejelentése. 9. Beérkezett művek. 10. Az elnökségi ülés határozata és indítványa. II. Titkári jelentés az ügyforgalomról. III. Pénztárnok jelentése. IV. Miniszteri leiratok. 1. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 4114 elnöki sz. leirata hivatala elfoglalásáról. 2. U. a. miniszter ur 32933 VII-905.2. leirata a hozzá és az országgyűléshez, a külön vámterület iránt intézett felterjesztésünk ellen küldött felirat tárgyában. 3. U. a. miniszter ur 45. VIII-905. sz. véleményét kérő leirata, a Pontelly féle szalámigyar tulajdonosainak állami támogatást kérő folyamodománya tárgyában. V. Az 1904 évről készült közgazdasági jelentés bemutatása. VI. Bihar-megye alispánjának 10199 sz. véleményét kérő átirata, Széplak község közbirtokosságának piaci helypénzszedésére vonatkozó kérelme tárgyában. VII. A marosvásárhelyi t. kamara 2019 sz. átirata, a méter mértékek használatának ismételt szigorú elrendezése, valamint a korona számítás ellenőrzése tárgyában. VIII. A hazai ipartestületek központi bizottságának 2433-8905. sz. megkeresése, a VII. országos ipartestületi gyűlési meghívója IX. Az O. M. K. E. Marosvásárhelyi kerületének 106-1905. sz. meghívója beszámoló gyűlésére. X. Az erdélyi orsz. gazdasági egyesület s az alsófehérmegyei gazdasági egyesület által Nagyenyeden rendezendő mező gazdasági kiállítás ügyében intézet átirata. XI. A magyarországi pénzügyintézetek országos szövetségének megkeresése a Pénzügyintézet Szemlének ajánlása tárgyában. XII. Titkár szabadság iránti kérelme. XIII. A meghívók szétküldése után esetleg napirendre tűzött ügyek.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jul. 24.	
Buza okt. — — — —	15.40
Rozs okt.-re — — — —	1284.
Tengeri julius 1906. — — — —	1608.
Zab apr. ra — — — —	15.24
Repeze aug.-ra — — — —	24.50

Értéktözsde.

Budapest, jul. 24.	
Osztrákhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámloló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villamos vasut — — — —	2450.—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 jul. 24-én	
Magyar aranyjárdék 4% — — — —	116.20
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.45
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	87.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — —	69.20

Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcson	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	217.—
Osztrák járadék papirban — — — —	100.15
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.65
Osztrák járadék aranyban — — — —	114.—
Osztrák korona járadék — — — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	156.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — —	-7.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	6.59 —
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	673.
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	19.05
Német birodalmi márka — — — —	117.35
London vista — — — —	2401.5
Páris vista — — — —	95.50
20 márkás arany — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Radó Samu és Tsa

kötélgyártók

zsák és ponyva nagyraktár Nagyvárad, Kossuth-u.

Legelőnyösebb beszerzés forrás.

Mindennemű gazdasági kenderkötélek, kévekötélek,

vizhatlan ponyvák

rostáló- és repce-pony-
zsákok, vák, gépszijak, gépolajok
és kenőcsök, géptisztító
anyagok, géphajtó kötélek, tornaszerek,
és minden e szakba vágó cikkekben.

Zsák- és ponyva-kölcsönző.

Telefon: 240.

Telefon: 240.

Bihar-megye élesdi járás főszolgabirájától.

615-1905. sz.

Pályázati hirdetmény.

Bihar-megye élesdi járáshoz tartozó Örvénd, Mezötelki és Czigányfalva községekből álló, lemondás folytán üresedésbe jött örvéndi körjegyzői állásra pályázatot hirdetek és mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják felhívom, hogy az 1883. évi I., illetve 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és ercskölcsei előéletüket is igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi augusztus hó 14-ik napjának délutáni 4 órájáig annyival is inkább adják be, mivel később érkező kérvényeket nem fogok figyelembe venni.

A választást Örvénd községben, a körjegyzői irodánál, folyó évi augusztus hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor fogom megtartani.

A körjegyző állás javadalmazásra következő:

1. Törzsfizetés 1600 korona.
2. Örvénden, a körszékhelyén természetbeni lakás, melléképületekkel 472 □öl

kiterjedésű udvarral és 1369 □öl kiterjedésű kerttel.

3. Magánmunkálatokért szabályrendelet szerint szedhető díjak.

Megjegyeztetik, hogy a törzsfizetésben az állami kiegészítésen kívül bennfoglalattatik a szervezeti szabályrendeletek szerint a körhöz tartozó községek által természetben kiszolgáltatandó illetmények és a községektől haszonélvezett földek és legeltetési jog pénzbeli értéke is.

Élesd, 1905. július hó 20.

Bérczy Imre,

1251.

főszolgabíró.

JEGENYE

Kolozsvármegye

Climatikus gyógyhely Tüdőhurut.
Vérszegénység. — Angolkór. —
Scrophulonia ellen.

Vásártelki

Moor-fürdők.

Kitünő és olcsó ellátás.

Igazgató:

Dr. KALAY KÁLMÁN.

5668-1905. Tksz..

Árverési hirdetmény kivonat.

A belényesi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác belényesi lakos végrehajtatónak Buda János végrehajtást szenvedő elleni 16 kor. tőke-követelés és 6 kor. 60 fillér már megállapított s alatt jelenlegi 12 kor. 20 fillér kielégítése iránti végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék (a magyar-csékei kir. járásbíróóság) területén lévő Magyar-Gyepes községben fekvő a m.-gyepesi 49. sz. tkvben A + 66. hrsz. alatt felvett ház és beltelekre minthogy a kikiáltási ár 1000 koronát meg nem halad, kiskoru Mada Anna és Demeter ingatlan illetőségével együtt 436 koronában; ugyanezen tkiben A + 377. hrsz. alatt felvett szántóföldre, minthogy a kikiáltási ár 400 koronát meg nem halad, nevezett társtulajdonosok jutalkával együtt az árverést 358 koronában, ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905 évi augusztus hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor Magyar-Gyepes község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Áverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 43 korona 60 fillért és 35 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes 1905. évi május hó 28-ik napján.

A belényesi kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság.

Lukács Lajos,

1252.

kfr. albiró.

A „Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyújt,**

amelyeket a legrövidebbidő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsú-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értési i a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártyán áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári ivlámpák **árak mellett.**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

HIRDETMÉNY.

A „*Biharmegyei takarékpénztár*” 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határozata értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicseréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.** Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Csak 7 napig.

Circus Sidoli Cäsar.

200 személy. 123 ló.

A Nagypiacz-téren.

Ma kedden, július 25-én este 8 órakor.

ELITE-előadás.

Jutalom-estélye a francia műlovarnőnek

Mlle PAULINA de REGALS

Tartalmas sport-műsor.

Kétszeres fellépte a jutalmazandónak a legjobb mutatványaival az iskolalovagias és idomítással.

Uj fényes műsor. Nagyváradon még ueniétezett.

Itt először

A fehér lovas.

La chevalier blanc.

Legújabb sport-jelenet diszvilágítással, előadva **PETOLETTI** Károly ur által.

Uj! Itt először Uj!

A 24-es vonat,

24 mén idomítva és egyszerre szabadon elővezetve Sidoli Cäsar igazgató által.

Eddig egy czirkuszban sem volt látható.

Ezenkívül egy 18 számot tartalmazó legjobban összeállított műsor.

Jegyek előre válthatók **Lőrincz Mór** díszmű üzletében **Bémer tér (Kishid-fő)**

Helyàrak: Páholy ülés 3 kor. 50 fill. — Zártszék (számozott) 2 kor. 50 fill. — I. hely 1 kor. 60 fill. — II. hely 1 kor. 20 fill. — Karzat 60 fill. — Gyermekek 10 éven alul, katonák őrmestertől lefelé I. helyen 1 kor. II. helyen 60 fill. karzaton 40 fillért fizetnek.

Holnap szerdán július hó 26-án

HIGH-LIFE EVENING

(Gala-estély.)

Sidoli Cäsar tisztelet-estélye

Az idény legszebb estélye.

Sidoli Cäsar igazgató ötszörös fellépte az ismeretes és egyedül álló eredeti **MONSTRE** idomítá-ával.

Elővezetve 50 mén egyenként és csoportosan.